

Horní Bříza

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Nýřany

Nadmořská výška: 267 m n. m.

Počet obyvatel: 3 979

Adresa URL: www.hornibriza.eu

Okres: Plzeň-sever

GPS souřadnice: 49.840122N, 13.355579E

První pís. zmínka: 1180 (844 let)

PSČ: 330 12

Historie obce Horní Bříza

Ves Březí je historicky doložena v letech 1180-1182. Asi o 40 let později ji kníže daroval Ratmírovi ze Skviřína a ten odkázal plaskému klášteru, aby si zajistil spásu duše. Darování potvrdil roku 1232 král Václav I. Osud Březí byl tak na staletí svázán s plaským klášterem.

V roce 1366 se objevuje první zmínka o sousední vsi Čermné, oddělené od Březí potokem. V Březí na pravém břehu bylo 9 lánů, v Čermné na levém břehu 12 lánů. Opat Mikuláš tehdy zavedl právo zákupní, podle kterého měli poddaní právo zůstat na své usedlosti, pokud řádně odváděli naturální a peněžité dávky, případně robotu. Od doby husitských válek byl plaský klášter nucen svůj majetek zastavovat a obě vsi často měnily majitele. Albrecht z Kolovrat udělil vsím roku 1499 právo odúmrtí a právo svobodného stěhování. Roku 1539 se majitele stal Florián Gryspék z Gryspachu, který na svých statcích vydal "Řád selský" čili "Artikulové soudní" a v roce 1558 nechal sepsat první urbář - knihu, kde byl zaznamenán veškerý majetek panství i poddaných a jejich povinnosti. Březí postupem času splynulo s Čermnou.

Vzhled obce se po staletí neměnil. I podle Tereziánského katastru z roku 1718 bylo v Březí celkem 12 sedláků, hajný a kovář. Za panování Josefa II. byl klášter zrušen, majetek převzala náboženská matice a od ní ho roku 1826 koupil kníže Václav Kliment Metternich. V roce 1839 byla postavena kaplička a zavedeno číslování domů. Průmysl začal pronikat i do těchto zemědělských krajin. Na Čábalkách se od roku 1819 těžilo uhlí. Na Horách byly vitriolové hutě, sirmé hutě a později se tady těžilo uhlí. V roce 1848 se Hořejší Březí stalo samostatnou obcí s vlastní samosprávou. Prvním starostou byl Václav Matějovec. V té době tu bylo 27 domů a 259 obyvatel.

Vzhled obce se změnil po velkém požáru v roce 1865 a také stavbou železniční trati v letech 1871-1873. Výrazný zlom však nastal až v letech osmdesátých, kdy tu byl objeven kaolin. Roku 1882 začal v polesí Toku těžit kaolin významný rokycanský podnikatel a báňský odborník Johann Fitz. Postavil plavírnu a v roce 1886 zavedl i výrobu keramického zboží. Stal se tak zakladatelem podniku, který si přes sto let udržoval dominantní postavení v keramickém průmyslu. Obec v té době měla 43 domů a 349 obyvatel se začala rychle rozrůstat. Pro dělníky a úředníky se stavěly domy, budovaly se silnice a vznikaly nové živnosti. Roku 1889 byla otevřena nová škola, později pošta, zdravotní středisko, četnická stanice a postaveno bylo i nové nádraží.

